

підприємств [5]. У розділі 4 «Звіт про фінансовий стан» серед статей, які мають бути відображені у цьому звіті, зазначаються і забезпечення (п.4.2 (л)).

Тому з метою усунення виявлених недоліків запропоновано:

- удосконалити нормативно-правову базу, що регламентує фінансову звітність СМП;
- для обліку довгострокових забезпечень виокремити рахунок 5 класу;
- для обліку поточних забезпечень виділити рахунок 6 класу.

Практичне впровадження та використання теоретичних положень та рекомендацій з удосконалення методики бухгалтерського обліку забезпечень майбутніх витрат і платежів підвищить достовірність фінансової звітності СМП, її зіставність з фінансовою звітністю малих підприємств з країн ЄС.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 за № 20 (з чинними змінами та доповненнями) / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39 (з чинними змінами та доповненнями) / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1591/ [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>
4. Директива 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 р. про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані звіти деяких видів підприємств, що вносить зміни до Директиви 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради і припиняє дію Директив Ради 78/660/ЄЕС та 83/349/ЄЕС/ [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/event/771-direktiva-2013-34-es-evropejskogo-parlamentu-ta-radi-vid-26-kvitnya-2014-r-neofitsijnij-pereklad>
5. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП) / [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua /laws/show/929_063#n99

Орлова В. К.

к.е.н., професор, кафедра обліку і аудиту

Кафка С. М.

к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту

Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ, Україна

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ГОСПОДАРЬСЬКИМ ОБЛІКОМ ТА ЕКОНОМІЧНИМИ РОЗРАХУНКАМИ

В глибокій за своєю сутністю монографії В. М. Жука «Бухгалтерський облік: шляхи вирішення проблем практики і науки» розкрито уявлення про бухгалтерський облік, його місію і функції у сучасному світі [1]. В. М. Жук розглядає зміст бухгалтерського обліку як практичну діяльність, мистецтво і науку. Доцільно звернути увагу на те, що в його

трактуванні складових предмету бухгалтерського обліку, як мистецтва і науки, є предмет практики: відображення фактів і явищ господарювання. Тобто, предметом бухгалтерського обліку є факти господарського життя, які вже відбулися. Безумовно, для управління підприємством недостатньо інформації про факти, які вже відбулися.

Менеджерам, власникам, майбутнім інвесторам та іншим зацікавленим особам потрібна інформація про теперішній стан і майбутні події. Але оцінка теперішнього і майбутнього неможлива без інформації про те, що досягнуто в минулому. Інформацію щодо минулого готує бухгалтерська служба підприємства: бухгалтер веде облік (рахунковедення) і складає звітність. Все це, за визначенням предмету, є бухгалтерським обліком (професор Пушкар М. С. стверджує, що в час комп'ютеризації бухгалтерського обліку немає («бух» – це книга), тому що книг бухгалтери не ведуть. Часто бухгалтерський облік називають фінансовим обліком. Але поряд з таким терміном вчені пропонують й інші. В наукових працях часто зустрічається думка, що ретроспективна інформація мало кого цікавить, а потрібна перспективна інформація, тому треба працювати в напрямку розвитку стратегічного обліку. Виходячи з логіки і змісту терміну «облік» (фіксація, збір і накопичення інформації, відображення цієї інформації в облікових відомостях) облік не може бути стратегічним, стратегічними можуть бути розрахунки, які, як правило, базуються на теперішніх досягненнях з урахуванням динаміки, яка склалася в минулому, прогнозу змін у внутрішній і зовнішній ситуації в майбутньому. Результати прогнозних розрахунків не відображаються в обліку. На підставі прогнозних розрахунків можуть складатися прогнозні звіти, в тому числі про фінансовий стан, про фінансові результати, про рух грошових коштів та інші, які потрібні зацікавленим користувачам. Разом з терміном стратегічний облік в наукових працях використовують й інші по відношенню до обліку похідні терміни: глобальний облік, ідеальна система обліку, податковий облік, соціальний облік, екологічний облік та багато інших. Розібратися в цьому допоможе розмежування обліку і розрахункової інформації, особливо прогнозної. Чітке розмежування обліку та економічних розрахунків дозволить уникнути проблем, пов'язаних з трактуванням сутності обліку, в тому числі й бухгалтерського обліку [2].

На малих підприємствах, як правило, ведеться тільки бухгалтерський облік. Основними, а часто єдиними споживачами фінансової інформації, є керівник, який, як правило, є власником. Він самостійно вирішує питання стратегії свого бізнесу і не потребує спеціалістів з прогнозування. На великих підприємствах є менеджери, які займаються аналізом діяльності підприємства і розробкою стратегії його розвитку.

Зараз виникла негайна потреба в розробці глобальної (ефективної) інформаційної системи. В загальному вигляді така система повинна включати наступне (рис.1).

Безумовно, життя йде вперед, тому потребує постійного вдосконалення господарський облік, в тому числі й бухгалтерський. Одним з напрямків удосконалення бухгалтерського обліку дослідники визнають поглиблення його аналітичності: майже в кожному дисертаційному дослідженні пропонуються різного роду аналітичні рахунки, але це не єдиний напрямок розвитку бухгалтерського обліку, шляхи вдосконалення якого, як практики, мистецтва і науки, досить фундаментально окреслив у своїй монографії В. М. Жук [1].

Відображення в обліку різного роду розрахунків, а не фактів, які вже відбулися, як пропонують деякі дослідники, може привести до руйнування основ бухгалтерського обліку, без чого неможливо визначити фінансові результати діяльності підприємства, забезпечити збереження майна власників та багато інших моментів. Бухгалтерський облік був, є і буде основою фінансової звітності, але його дані необхідно коригувати з врахуванням вимог національних і міжнародних стандартів обліку і фінансової звітності, якими окреслені вимоги не до бухгалтерського обліку, а до фінансової звітності.

З вищезазначеного випливають такі основні висновки:

1. Побудова глобальної інформаційної системи підприємства є необхідною для отримання достовірної і всебічної інформації про діяльність підприємства.

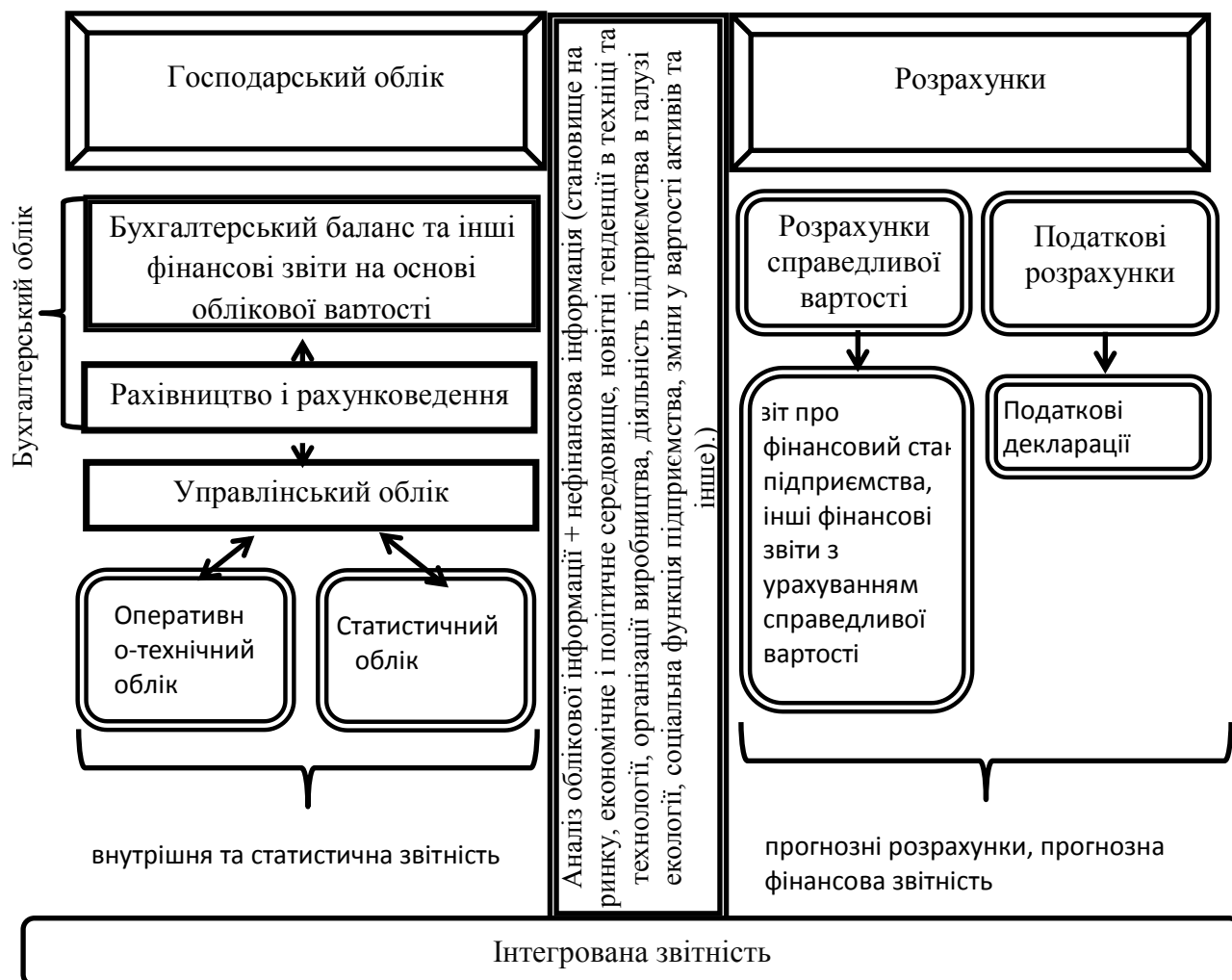

Рис. 1. Елементи глобальної інформаційної системи підприємства¹⁵

2. З метою чіткого розуміння сутності, змісту і призначення бухгалтерського обліку необхідно відокремити облік (обліковуються факти, що відбулися) і різного роду розрахунки (в тому числі і прогнозні), які в обліку не повинні відображатися.

Список використаних джерел

1. Жук, В. М. Бухгалтерський облік: шляхи вирішення проблем практики і науки: монографія/ В. М. Жук; Нац. акад. аграр. наук України, ННЦ «Ін-т аграр. економіки», ТДВ «Інт. обліку і фінансів». Київ: ННЦ «ІАЕ», 2012. – 454 с.
2. Пушкар, М. С. Креативний облік : створення інформації для менеджерів: монографія / М. С. Пушкар. Тернопіль : Карт-бланш, 2006. – 334 с.
3. Кафка, С. М. Економічний і бухгалтерський підходи до оцінки необоротних активів / С.М. Кафка // Облік і фінанси. – №1 (75). – 2017. – С. 33-40.

¹⁵ Джерело: розроблено автором